

เอกสารวิชาการฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยนำองค์กรท้องถิ่นเข้ามาส่งเสริมให้มีความรู้และทักษะในการดำเนินงาน โดยทำการศึกษาเฉพาะกรณี วัดสฤณบัณเฑาะฐ ตำบลสนามคลี อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นวัดแห่งแรกที่ได้เริ่มดำเนินการฝึกอาชีพให้กับพระภิกษุและสามเณรในวัด และการดำเนินงานดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี จนกระทั่งปัจจุบันกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้นำไปกำหนดเป็นนโยบายของกรมในการจัดให้พระภิกษุ สามเณร เป็นอีกกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่จะดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดดำเนินการฝึกอาชีพให้กับพระภิกษุ สามเณรในจังหวัดที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาถึงแนวทางการประสานงานและดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยอาศัยความร่วมมือจากองค์กรท้องถิ่น หรือนำไปประยุกต์ใช้กับองค์กรประเภทอื่นๆ ต่อไป

อนุโพธ บุนนาค

มิถุนายน 2540

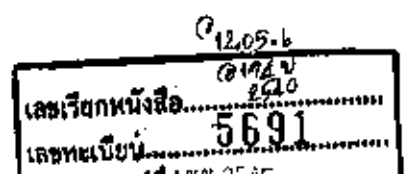
ชื่อผลงาน   ยุทธศาสตร์การพัฒนาฝีมือแรงงานโดยอาศัยองค์กร
ท้องถิ่น กรณีศึกษา วัดสกุณปักชี ตำบลสนามคลี
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้รับการประเมิน   นายอนุโพธิ์ บุณนาค

บทคัดย่อ

การพัฒนาประเทศโดยเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางหรือจุดหมายหลัก
ในการพัฒนานับเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาประเทศที่ได้รับการบรรจุไว้ในแผน
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 แต่ยุทธศาสตร์ของการพัฒนา
ประการหนึ่ง ที่จะมีส่วนช่วยผลักดันให้แนวทางดังกล่าวประสบความสำเร็จ คือ
การเปิดโอกาสให้องค์กรประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

ในฐานะที่กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้รับมอบหมายภา
กิจสำคัญประการหนึ่งจากรัฐบาลให้เป็นผู้จัดเตรียมประชากรวัยทำงานให้มีความ
พร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน แต่เนื่องจากความต้องการแรงงานฝีมือในกระบวนการ
การผลิตและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการแข่งขันทางการ
ผลิตได้มีจำนวนมากขึ้น ประกอบกับขีดความสามารถของภาครัฐในการผลิต
บุคลากรเพื่อป้อนเข้าสู่ตลาดแรงงานยังมีอยู่จำกัด เนื่องจากยังขาดปัจจัยบาง
ประการ เช่น งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อ
ความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างทั่วถึง

จากการที่ผู้รับการประเมินได้มีโอกาสออกตรวจเยี่ยมส่วนราชการ
ในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในส่วนภูมิภาค เมื่อครั้งดำรง
ตำแหน่งผู้อำนวยการกองตรวจราชการและเรื่องราวร้องทุกข์ ทำให้ได้ทราบถึง
ปัญหาดังกล่าว ประกอบกับครั้งหนึ่งได้มีโอกาสไปตรวจเยี่ยมในพื้นที่จังหวัด
สุพรรณบุรี ได้ทราบข้อมูลจากทางจังหวัดว่า ขณะนั้นสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน
ภาคตะวันตกตอนบน จังหวัดสุพรรณบุรี หน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรง
งาน ซึ่งรับผิดชอบภารกิจในการฝึกอาชีพและพัฒนาฝีมือแรงงานให้กับประชาชน
ในเขตพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี และสิงห์บุรี
อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างยังไม่สามารถเปิดบริการให้กับประชาชนในพื้นที่ได้
แต่ประชาชนที่อยู่ในวัยแรงงานในพื้นที่มีความต้องการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะ
ในภาคอุตสาหกรรมการผลิต ผู้บริหารของสถาบันฯ ได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว
โดยการประสานงานขอใช้วัดสฤณบัณเฑีย ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลสนามคลี อำเภอเมือง
เป็นสถานที่ดำเนินการ และได้รับความร่วมมือจากเจ้าอาวาสเป็นอย่างดี นอกจากนี้
นี้ทางวัดยังได้ขอความร่วมมือจากสถาบันฯ ให้ดำเนินการฝึกอาชีพในสาขาต่าง ๆ
ให้กับพระภิกษุ สามเณรที่อุปสมบทอยู่ในวัด เพื่อให้มีความรู้ มีทักษะฝีมือ
สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการบูรณะปฏิสังขรณ์วัด และสามารถนำไปประกอบ
อาชีพเมื่อลาสิกขาบท ซึ่งที่ผ่านมาปรากฏว่าพระภิกษุ สามเณรที่ผ่านการฝึกและ
ลาสิกขาบทไป มีงานทำ มีรายได้ ทำให้มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้น มีคุณภาพ
ชีวิตดีขึ้น

ผู้รับการประเมินพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินงานดังกล่าวเป็น
อีกรูปแบบหนึ่งในการพัฒนาฝีมือแรงงาน กล่าวคือเป็นการนำองค์กรท้องถิ่นเข้ามามี
ส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือและประสานประโยชน์
ระหว่างรัฐและประชาชน นำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้ดำเนินการศึกษา

รูปแบบการดำเนินงานดังกล่าวจากเจ้าอาวาส วัดสกุณปักษี เพื่อให้เห็นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านฝึกและพัฒนาฝีมือแรงงาน

นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีประชากรกลุ่มสมณเพศซึ่งอยู่ในวัยกำลังแรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น การพัฒนาทักษะฝีมือให้กับประชากรกลุ่มนี้ จะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการผลิตของประเทศ ผู้รับการประเมินจึงได้ประสานงานกับผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคตะวันตกตอนบน จังหวัดสุพรรณบุรี เรียนเชิญผู้บริหารของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมไปตรวจเยี่ยมการดำเนินงาน ณ วัดสกุณปักษี ซึ่งผู้บริหารของกระทรวงฯ เห็นว่า การดำเนินงานดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจจึงได้กำหนดให้นำไปเป็นนโยบายในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน และเป็นจุดเริ่มต้นของข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างกรมพัฒนาฝีมือแรงงานกับกรมการศาสนา

นโยบายในการดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนแล้ว ยังช่วยให้เกิดผลในด้านอื่นๆ ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่นได้เข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของการพัฒนาที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

2. เป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุก กล่าวคือ จะแสดงถึงความจริงใจที่ภาครัฐมีต่อประชาชนในการให้บริการในสภาวะที่มีข้อจำกัดด้านปัจจัยในการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าว นอกจากภาครัฐจะได้รับผลในเชิงรูปธรรม คือได้รับผลสำเร็จในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้ว ยัง

มีผลในเชิงนามธรรม กล่าวคือ ภาครัฐจะได้รับความไว้วางใจ ได้รับการยอมรับ และเชื่อถือจากประชาชน และนำมาซึ่งความร่วมมือ สนับสนุนในกิจกรรมอื่นๆ ของภาครัฐ จากองค์กรในท้องถิ่น

3. เป็นการกระจายการพัฒนา ทำให้ประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน

4. เป็นการส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกมีนิสัยอุตสาหกรรม (Industrial Oriented) เนื่องจากระหว่างที่รับการฝึก ผู้รับการฝึกอาศัยอยู่ในวัด จะได้ปฏิบัติธรรม ได้รับการอบรมด้านความประพฤติ และได้รับการฝึกอาชีพในคราวเดียวกัน จึงทำให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยในการทำงาน ทำให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ

5. สังคมไทยในภูมิภาค วัดจะเป็นศูนย์รวมด้านศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี ของท้องถิ่น การที่วัดได้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในฐานะเป็นศูนย์รวมในการพัฒนาประชาชน และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จะเป็นการเอื้ออำนวยต่อการขยายผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานให้กับกลุ่มประชากรที่อยู่ในชนบท

6. เป็นการส่งเสริมและอนุรักษ์ค่านิยมไทยควบคู่ไปกับการพัฒนา กล่าวคือ โดยทั่วไปประชาชนในท้องถิ่นชนบทจะมีความคาดหวังถึงผลของการพัฒนาในเชิงเศรษฐกิจมากกว่าการพัฒนาทางสังคมและค่านิยมดั้งเดิม เมื่อองค์กรทางศาสนาเข้าช่วยเหลือในการพัฒนาท้องถิ่น จะได้มีการฟื้นฟูคุณค่าแห่งจริยธรรม และค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการส่งเสริมและบูรณะค่านิยมไทยให้คงไว้เป็นเอกลักษณ์ของชาติสืบไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 การดำเนินโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยอาศัยองค์กร ท้องถิ่น	5
2.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพของคนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8	5
2.2 ความสำคัญของกลุ่มพระภิกษุ สามเณร ต่อการพัฒนาฝีมือ แรงงาน	10
2.3 แนวคิดในการดำเนินโครงการพัฒนาฝีมือแรงงานโดยอาศัย องค์กรท้องถิ่นประเภทสถาบันศาสนา	12
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	17
3.1 ขั้นตอนดำเนินงาน	17
3.2 รูปแบบกิจกรรม	22
3.3 ผลการดำเนินงาน	30
บทที่ 4 สรุปวิเคราะห์และข้อเสนอแนะ	32
4.1 สรุปวิเคราะห์	32
4.2 ข้อเสนอแนะ	33
บรรณานุกรม	36
บุคคลผู้ให้สัมภาษณ์	37

ภาคผนวก

1. ประวัติวัดสถูปภิกษี	38
2. รายชื่อโรงเรียนพระปริยัติธรรมในโครงการปฏิรูปการศึกษา 2539	41
3. โครงการความร่วมมือฝึกเตรียมเข้าทำงานระหว่างสถาบันพัฒนาฝีมือ แรงงานภาคตะวันตกตอนบน จังหวัดสุพรรณบุรี กับวัดสถูปภิกษี จังหวัดสุพรรณบุรี	43
4. ข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการพัฒนาคนระหว่างกระทรวง ศึกษาธิการกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม	47
5. สรุปความร่วมมือระหว่างกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กับกระทรวงศึกษาธิการ	49
6. คณะกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพแห่งชาติ (กพร.ปช.)	56
7. คณะอนุกรรมการพัฒนาแรงงานและประสานงานการฝึกอาชีพจังหวัด (กพร.ปจ.)	59

สารบัญตารางและแผนภูมิ

	หน้า
ตารางที่ 1 - แสดงจำนวนพระภิกษุและสามเณรในประเทศไทย พ.ศ. 2538	10
ตารางที่ 2 - แสดงจำนวนโรงเรียนพระปริยัติธรรม และจำนวนพระภิกษุ สามเณร ที่ศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ระหว่างปี 2535 - 2540	11
ตารางที่ 3 - ตารางสอนภาคปกติของโรงเรียนโพธิสังวร วัดสกุณปัถวี	22
แผนภูมิ - แสดงสัดส่วนของการพัฒนาความรู้ให้แก่พระภิกษุ สามเณร ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดสกุณปัถวี	26